

Průkaz osoby se zdravotním postižením

- Při splnění zákonem stanovených podmínek náleží osobám se zdravotním postižením jeden ze tří typů průkazů: TP, ZTP nebo ZTP/P, které jsou odstupňovány podle závažnosti zdravotního postižení. Průkaz poskytuje svým držitelům řadu výhod např. v dopravě, úlevách na daních a správních poplatcích. Průkazy ZTP a ZTP/P opravňují též k vystavení parkovacího průkazu označující vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou.
- Nárok na průkaz má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu omezujícím pohyblivost nebo orientaci (týká se i osob s poruchou autistického spektra).
- **Pro určení nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením se provádí posouzení zdravotního stavu žadatele, které provádí lékařská posudková služba OSSZ.** Podle výsledku posouzení zdravotního stavu se rozhoduje o typu průkazu (TP, ZTP nebo ZTP/P). **Oproti dřívější právní úpravě odpadá sociální šetření u žadatele.**
- Platnost průkazu osoby se zdravotním postižením se stanoví u osob mladších 18 let nejvýše na pět let, u osob starších 18 let nejvýše na 10 let.
- Starší typy průkazů (tzv. průkazy mimořádných výhod vydávané do roku 2011) jsou platné do data uvedeného na jejich zadní straně nejdéle však do 31. 12. 2015 (týká se průkazů, které mají platnost trvale).
- V současné době **probíhá výměna tzv. sKaret**, jejichž platnost definitivně skončí k 30. 4. 2014, a dříve vydaných dočasných průkazů osob se zdravotním postižením za nové. Pamatujte prosím na to, že **pokud obdržíte nový průkaz osoby se zdravotním postižením, jehož platnost se neshoduje s platností Vašeho parkovacího průkazu, je potřeba vyměnit i parkovací průkaz**, aby se platnost obou dokladů shodovala. Výměnu parkovacích průkazů zajišťují obecní úřady s rozšířenou působností, pro obyvatele Dačicka ji zajišťuje Městský úřad Dačice, odbor sociálních věcí.
- Právní předpisy:
 - a) Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - b) Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením ve znění pozdějších předpisů
 - c) Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

Obecně k dávkám pro osoby se zdravotním postižením

V tomto článku jsou uvedeny pouze základní informace pro snadnější orientaci ve změnách platných od 1. 1. 2014. Podrobnější informace k těmto dávkám naleznete v příslušných právních předpisech, na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí ČR – www.mpsv.cz nebo www.portal.mpsv.cz, osobně se můžete obrátit na pracovníky nejbližšího kontaktního pracoviště úřadu práce, případně na jiné organizace poskytující sociální poradenství.

O dávkách pro osoby se zdravotním postižením rozhodují a vyplácí je krajské pobočky úřadu práce, žádosti se podávají na předepsaných formulářích, které lze získat na pracovištích ÚP nebo na internetových stránkách <https://formulare.mpsv.cz/oksluzby/cs/welcome/index.jsp>.

Protože sociální dávky se netýkají pouze osob se zdravotním postižením, v dalších vydáních Dačického Zpravodaje se dočtete o změnách v dávkách státní sociální podpory a dávkách pomoci v hmotné nouzi.

Mgr. Irena Vašíčková
sociální pracovnice

Sociální dávky pro osoby se zdravotním postižením v roce 2014

Každoročně dochází počátkem roku ke změnám legislativy. Často se tyto změny týkají i sociálních dávek. Cílem tohoto článku je usnadnit čtenářům orientaci v problematice sociálních dávek pro osoby se zdravotním postižením v roce 2014.

Příspěvek na péči

- Dávka náleží osobám starším jednoho roku, kterým jejich dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav znemožňuje samostatné zvládnání základních životních potřeb, a proto potřebují pomoc dalších osob.
- U této dávky došlo pouze k minimálním změnám, **nově je upraveno, že pro nárok na dávku je nutné doložit, že osoba trvale žije v České republice.**
- Podle rozsahu nezvládaných základních životních potřeb jsou stanoveny čtyři stupně závislosti a tomu odpovídající měsíční výše příspěvku:

I. stupeň (lehká závislost)	800 Kč (nad 18 let)	3 000 Kč (do 18 let)
II. stupeň (středně těžká závislost)	4 000 Kč (nad 18 let)	6 000 Kč (do 18 let)
III. stupeň (těžká závislost)	8 000 Kč (nad 18 let)	9 000 Kč (do 18 let)
IV. stupeň (úplná závislost)	12 000 Kč (nad 18 let)	12 000 Kč (do 18 let)
- Výši příspěvku lze zvýšit o 2 000 Kč měsíčně v případě nízkopříjmových rodin s dětmi a u dětí s přiznaným III. nebo IV. stupněm závislosti ve věku od 4 do 7 let.
- O příspěvek na péči se žádá písemně na pobočkách úřadu práce. Následuje provedení sociálního šetření v přirozeném sociálním prostředí žadatele (zjišťuje se schopnost samostatného života v tomto prostředí) a posouzení zdravotního stavu lékařskou posudkovou službou OSSZ (hodnotí se schopnost žadatele zvládat základní životní potřeby, jimiž jsou: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost).
- Právní předpisy:
 - a) zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
 - b) vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Příspěvek na mobilitu

- **Od ledna 2014 dávka náleží osobám starším jednoho roku, které disponují průkazem osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P přiznaném po 1. 1. 2014,** v kalendářním měsíci se opakovaně dopravují za úhradu a nejsou jim poskytovány zákonem vyjmenované pobytové sociální služby (v případech hodných zvláštního zřetele lze u pobytových sociálních služeb učinit výjimku). **Oproti dřívější právní úpravě odpadá sociální šetření u žadatele.**
- Příspěvek na mobilitu přiznaný podle dřívějších právních předpisů bude vyplácen po dobu, uvedenou v rozhodnutí o jeho přiznání, nejdéle však do 31. 12. 2015.
- Výše dávky činí 400 Kč měsíčně. Je možné volit mezi měsíční a čtvrtletní výplatou.
- Právní předpisy:
 - a) Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - b) Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením ve znění pozdějších předpisů

Příspěvek na zvláštní pomůcku

- Příspěvek je určen osobám s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, těžkým sluchovým postižením nebo těžkým zrakovým postižením. Je-li pomůckou motorové vozidlo nebo speciální zádržní systém, poskytuje se příspěvek osobám s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardací.
- Okruh zdravotních postižení odůvodňujících přiznání příspěvku a zároveň zdravotní stavy vylučující jeho přiznání jsou uvedeny v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. **U příspěvku na pořízení motorového vozidla je od ledna 2014 rozšířen okruh oprávněných o osoby s amputovanou nohou nad kolenem.**
- Obecně je podmínkou pro přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku skutečnost, že pomůcka osobě umožňuje/usnadňuje sebeobsahu, pracovní uplatnění, přípravu na budoucí povolání, získávání informací, vzdělávání anebo styk s okolím. Žadatel musí být schopen pomůcku používat. Příspěvek se neposkytuje na pomůcky hrazené z veřejného zdravotního pojištění nebo zapůjčené zdravotní pojišťovnou. V případě motorového vozidla je podmínkou, aby se žadatel opakovaně v měsíci dopravoval, buď je schopen sám motorové vozidlo řídit, nebo je schopen být ve vozidle převážen.
- Věkové hranice pro nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku:
 - a) 3 roky – motorové vozidlo, schodolez, stropní zvedací systém, schodišťová plošina, schodišťová sedačka, úprava bytu.
 - b) 15 let – vodící pes.
 - c) 1 rok – všechny ostatní pomůcky.
- Seznam druhů a typů pomůcek je uveden ve vyhlášce č. 388/2011 Sb., v aktuálním znění. Příspěvek je možné poskytnout i na pomůcku neuvedenou v této vyhlášce, pokud bude tuto pomůcku možné považovat za srovnatelnou s některou z pomůcek uvedených ve vyhlášce.
- Výše příspěvku na zvláštní pomůcku se liší podle toho, zda jde o pomůcku v ceně do 24 000 Kč nebo vyšší, případně zda se jedná o příspěvek na pořízení motorového vozidla.
- V případě příspěvku na pořízení motorového vozidla se výše příspěvku stanoví podle četnosti a důvodu dopravy žadatele, výše příjmů žadatele a osob s ním společně posuzovaných a s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům. Maximálně činí 200 000 Kč.
- U příspěvku na ostatní pomůcky se stanovuje 10 % spoluúčast žadatele, minimálně 1 000 Kč. U pomůcek v ceně nižší než 24 000 Kč se zkoumá příjem osoby vždy, u pomůcek v ceně vyšší než 24 000 Kč se příjem zkoumá pouze v případě, že žadatel požádá o stanovení nižší než 10 % spoluúčasti. Maximální výše příspěvku činí u většiny pomůcek 350 000 Kč, u schodišťové plošiny 400 000 Kč. V pěti po sobě jdoucích letech lze celkově poskytnout příspěvky na zvláštní pomůcku maximálně ve výši 800 000 Kč, resp. 850 000 Kč (byla-li pořízena schodišťová plošina).
- Je-li příspěvek na zvláštní pomůcku přiznán, vztahují se na jeho příjemce také povinnosti. Zejména povinnost použít celý příspěvek na pořízení pomůcky, vlastnit ji a používat. Tyto povinnosti musí být plněny u většiny pomůcek po dobu pěti let, u motorového vozidla deset let. Pokud nejsou uvedené povinnosti plněny, je příjemce příspěvku povinen jej vrátit (celý nebo jeho poměrnou část).
- Právní předpisy:
 - a) Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - b) Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením ve znění pozdějších předpisů

Trocha statistiky neuškodí

Součástí práce kurátora pro mládež není jen přímá práce s klientem, rodiči, školami, policií, soudy, ale i práce, která není příliš záživná, a to práce s čísly. Na začátku každého nového roku musí kurátor provádět tzv. statistiku, což vlastně znamená, že svou činnost, kterou uskutečnil během uplynulého roku, převádí do číselných údajů.

Jedna známá písnička říká, že statistika nuda je, ale má však přesné údaje, které mohou vypovědět o tom, jak v daném správním obvodu na tom jsou nezletilí a mladiství s výchovnými problémy, kriminalitou, záškoláctvím apod. Číselné údaje se dotýkají počtu případů, které byly celkově řešeny během uplynulého roku, z tohoto počtu je možné dále vyčíst, kolik případů se týkalo dětí do 15 let, kolik mladistvých od 15 do 18 let, kolik z toho bylo dívek, chlapců, z jakých typů rodin děti pocházejí. Také je možné zjistit, kolik bylo soudních jednání s nezletilými či mladistvými delikventy, kolik během roku proběhlo výslechů na policii, kolik šetření v terénu musel kurátor uskutečnit.

Člověk si během roku ani příliš neuvědomuje, kolika případy se zabýval, zda se jednalo o jednorázovou práci s klientem nebo dlouhodobou pomoc a podporu. Není na to příliš času, ale začátek nového roku přímo k tomuto zastavení vybízí. A proto jsem se rozhodla o některé počty s občany našeho města podělit.

V uplynulém roce 2013 jsem se jako kurátorka zabývala celkem 103 případy řešení výchovných či jiných problémů s nezletilými a mladistvými klienty. Ke srovnání uvedu např. počet případů za rok 2003, který byl prvním rokem, kdy tato agenda přešla z okresního úřadu na obce tzv. III.stupně – obce s rozšířenou působností, a to bylo celkem 83 případů, v roce 2004 62 případů, v roce 2007 64 případů, v roce 2012 pak 92 případů. Takže když bychom náhodné roky porovnali, tak mají vzestupnou tendenci /viz tabulka/. Když se však podíváme na počty případů u mladistvých, tedy dětí od 15 do 18 let, tak došlo k markantnímu snížení trestné činnosti. Tento aspekt, kdy došlo ke snížení, nedokážu jako kurátorka přesně vysvětlit, ale není to jev pouze zde na Dačicku, ale celkově i v dalších správních obvodech se tyto počty snížily. Možná je to tím, že tyto činy policie jinak posuzuje, nebo je dobře vedena preventivní činnost nebo prostě mládež se nedopouští protiprávního jednání, což by byl pozitivní posun.

Dle tabulky lze však poukázat na zvýšené počty jiných výchovných problémů, do kterých je započteno vše ostatní jako záškoláctví, neplnění školních povinností, neprospěch, nezáměr o vzdělání, kouření, alkohol, užívání návykových látek, ve většině případů marihuany, apod.

Sledovaný rok	Počet klientů celkem	Trestná činnost /15–18/	Z toho dívek	Činy jinak trestné, /do 15 let/	Z toho dívek	Jiné výchovné problémy	Přestupky	Rodina úplná	Rodina neúplná
2003	83	23	1	16	2	31	13	61	12
2004	62	13	1	25	0	10	14	31	20
2007	64	20	2	8	1	23	13	35	12
2010	75	5	1	1	0	47	22	40	25
2012	92	6	1	16	2	60	10	56	24
2013	103	6	1	2	0	69	26	61	32

Možná by čtenáře zajímalo, kolik bylo projednáváno v roce 2013 případů, které se týkaly užívání alkoholu, cigaret, návykových látek dětmi do 15 let nebo staršími do 18 let. Téměř u všech evidovaných případů se vyskytlo kouření cigaret, což dnes považují jak děti, tak i rodiče za jev, který se „neřeší“ nebo „nemusí řešit“. Toto je však velký omyl, protože u kouření by se právě měly rodiče uvědomit, že to je vlastně také závislost, které se člověk nesnadno zbavuje. Dnes kouří již děti na prvním stupni, ty z druhého stupně to berou již jako automatickou součást života. Možná by se vyplatilo udělat v základních školách výzkum, kolik dětí kouří, a to denně, kolik cigaret, jak k nim přijdou, zda o tom ví rodiče apod.

V roce 2013 bylo řešeno ve spojitosti s užíváním návykové látky /marihuany/ celkem 20 případů, což je vlastně 1/5 celkového počtu případů. Z těchto 20 byla většina klientů žáky základní školy, jen ve 2 případech se jednalo o studenty středních škol. A to je jen zlomek, který je zachycen školou, kurátorem či rodičem. V jednom případě byl dokonce nezletilý umístěn na detoxikačním pobytu. Co se týká užívání alkoholu, tak to bylo celkem v 16 případech u dětí školou povinných a ve 13 případech u starších.

Mnoho čtenářů si možná řekne, co to je 20 případů. Ano není to žádné horentní číslo, ale přesto nelze tyto údaje přejít jen mávnutím ruky. Mnohem více je těch, kteří nejsou zachyceni, rodiče o tom ví, ale neřeší to, nebo zatím o tom nemají ani „páru“, nechtějí mít. Nejběžnějším způsobem řešení problémů je totiž, že se je snažíme vytěsnit, zapomenout na ně, ale v tomto případě to není ten správný krok.

Mgr. Dagmar Čermáková
Kurátorka pro mládež MěÚ Dačice